

חיזוק מוטוריקה עדינה בגיל הרך

מגישה: הגב' חני זייגר מרפאה בעיסוק, OT, MSC, רכזת תחום ריפוי בעיסוק ברשת גני מג"י.
נושא המפגש: מיומנות הצביעה בגיל הגן.

"מה הסיבה שבאופן קבוע נקרע
לנעמה הדף באזורי הצביעה?"
"מדוע דניאל נמנע ומסרב לצבוע?"

שלום לך גננת יקרה.

אם את יושבת כאן היום, בשיעור שלנו, את
בוודאי גננת מקצועית ומסורה, המספקת לילדי
הגן שלך שלל עבודות ויצירות.

לאורך השנה, את עוקבת אחר היכולות
והתוצרים, של ילדי הגן, מתמלאת סיפוק ושמחה
כאשר את רואה, איך מידי יום הם מתקדמים,
משתפרים והתוצרים הופכים 'מקצועיים' יותר
ויותר.

אולם, לעיתים את נתקלת מן הסתם,
בסיטואציות שונות אשר מעלות אצלך סימני
שאלה תמוהים...

למשל:

"מדוע כולן צובעות כל כך מדויק ורק מירי
חורגת מהתחום?"

"למה כולם ממלאים את השטח היטב ורק יוסי
משאיר חלקים לבנים לא צבועים?"

ואת, כגננת מסורה, (כבר אמרנו שאת כזו...)
מנסה לעזור, לסייע ולעודד, אבל הרבה פעמים
את מרגישה שלמרות המקצועיות והניסיון שלך,
את זקוקה לכלים מאורגנים וברורים יותר
ולרעיונות נגישים ופשוטים ליישום.

כי אחרי הכל, המטרה שלך - לקדם כל
ילד שנמצא בגנך ולסייע לו למצות את
הפוטנציאל שקיים בו!

ולכן, אני שמחה לבשר לך,

שהגעת לשיעור הנכון!

בואי נצעד יחד, על רצף ההתפתחות ונלמד את
החשיפה המדויקת ביותר בכל גיל.

והכל כמו שהבטחתי - פשוט יישומי וקל!
מתחילים?

יכולות התפתחותיות:

- בגיל זה הילד מתחבר לציור שמצויר על הדף ונהנה לצבוע אותו.
- מסוגל כבר להבין את המושג צביעת שטח!
- מבצע תנועות צביעה חזרתיות (קוים ישרים הלוך חזור), תוך התקדמות עם היד והצבע.
- בגיל זה, חלק ניכר מן הילדים יבססו דומיננטיות ידנית. (ימנית או שמאלית).

חשוב לדעת!

- בגיל זה התנועתיות של היד במהלך הצביעה מגיעה מהמרפק או מהכתף ולא משרירי האצבעות ולכן הילד מסוגל לצבוע שטחים גדולים בלבד, ללא הקפדה על דיוק!

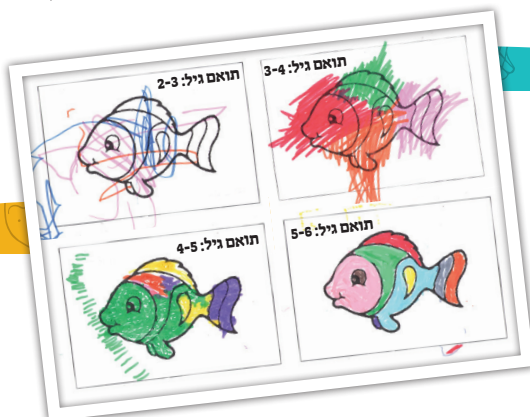

מה מומלץ לעשות בגן?

- להגיש לילדים דף צביעה עם ציור מרכזי אחד ולא דף עמוס בציורים קטנים.
- מומלץ לבקש מהילדים לצבוע את הציור בשמו, לדוגמא: "ילדים, הקפידו לצבוע את הדג בלבד!"
- חשוב מאוד לסמן קו גבול עבה סביב הציור. היות וכאשר הגבול עבה וברור, הילד מסוגל להתייחס אליו יותר בקלות במהלך הצביעה.
- פתרון יעיל לכך, הוא לעבות בארטליין לפני הצילום את המסגרת החיצונית של הציור.
- לילדים המתקשים ונמנעים מצביעה כדאי להציע לצבוע בטושים עבים ורק אחר כך לעבור לצבוע בצבעים, כך מידת המאמץ שיש להשקיע קטנה והתגמול - גדול יותר.
- נסי לזהות את היד הדומיננטית של הילד ולכוון אותו להתמיד בה ולייצב את הדף ביד העזר.

שימי לב!

- אין להחליף לילד שמאלי את הדומיננטיות הידנית לימין!
- אך אם הילד מחליף ידיים במהלך הצביעה, כדאי לצפות בו מבצע פעולות נוספות בהן ניתן לזהות את הדומיננטיות הידנית כגון: סירוק השיער, פתיחת דלת במפתח, התזה ברובה מים ועוד.

יכולות התפתחותיות:

- בגיל זה הפעוט מסוגל להתמקד זמן קצר בפעילות מסוימת עד שעובר לאחרת.
- הפעוט מבין סיבה ותוצאה - "אני מזיז את היד והדף מתמלא בצבעים מרהיבים..."
- נהנה ומתפתח מחשיפה לחומרים מגוונים וטקסטורות שונות וכבר מסוגל למלא את התחום כאשר יש לו גבול מוחשי תלת ממדי.

מה מומלץ לעשות בגן?

- להגיש הרבה דפים חלקים וגדולים ליצירה חופשית - ללא כל הכוונה!
- לחשוף את הפעוטות ליצירות במגוון חומרים - קצף, צבעי אצבעות, גואש, פלסטלינה, מדבקות. (אם בחרת להשתמש בקצף, מומלץ לצלם להורים 😊)
- ליצור גבול מוחשי לציור מדבק חם או מפלסטלינה והפעוט מורח בפנים את החומר ולומד את משמעות קווי התחום.

שימי לב!

- חשוב מאוד שהמשימות הביצועיות יהיו קצרות מאד!
- במקרה שפעוט מתקשה לשבת בזמן יצירה לאורך כל משך הפעילות, נשתמש בנוסחת הקסם: נספור עד 10 בקול ונעודד אותו להמשיך בביצוע עד שנסיים לספור.
- ובכך הוא יצליח לסיים את הפעילות מתוך תחושת הצלחה. (כמובן שבהתחלה נספור מהר ובפעמים הבאות נאט את קצב הספירה)

גיל 5-6

יכולות התפתחותיות:

- עם הגיל - יכולת הצביעה הולכת ומשתכללת.
- הילד מצליח לצבוע שטחים גדולים, בינוניים וקטנים באופן איכותי עם הפרדת תנועות יעילה - תנועותיות משירי האצבעות.
- יכולת הריכוז, ההנאה והתכנון הולכות וגדלות והילד יכול "להשקיע" זמן ממושך בפעילות הצביעה תוך גיוון בצבעי הציור על פי ההקשר (השיער כבר לא ירוק והדשא כבר לא אדום 😊).

מה מומלץ לעשות בגן?

- על מנת לשפר דיוק, כדאי לעודד צביעת שטחים קטנים בכל פעם. כלומר, צביעה צפופה ורציפה בתנועות קטנות. כך נקבל צביעה מדויקת וכמובן תוצר יפה.

- על מנת להפחית התעייפות בצביעה, יש לעודד לצבוע חלש בצבעי עיפרון ופסטל.

- פעילות חווייתית ומועילה: ניתן להכין עם הילדים פעילות בזוגות של הכנת משחק זיכרון. אחד מהילדים צובע את הכרטיס והשני מעתיק ממנו בדיוק אותו הדבר. ובתור הבא מחליפים בין הצובע ובין המעתיק. פעילות זו מעלה מוטיבציה לצביעה ומעודדת בקרה ודיוק בצביעה.

גיל 4-5

יכולות התפתחותיות:

- בגיל זה הילד מגלה יותר עניין בציור ובפרטיו.
- מבחינה מוטורית, נראות הפרדות תנועה בכף היד ובשרירי האצבעות ובעקבותיהם מתפתחת **צביעה מדויקת יותר בשטחים קטנים**, אך יתכנו חריגות קלות מקווי התחום.
- הילד מגוון בצבעים שונים בכל חלק של הציור, אולם עדיין אינו מקפיד על היגיון והקשר נכון בבחירת הצבעים.

מה מומלץ לעשות בגן?

- על מנת להפחית חריגות מקווי התחום
- נמליץ לילדים לסמן בטוש את המסגרת של כל חלק מהציור לפני צביעתו, כך המסגרת תבלוט מול עיניהם והמודעות לשמירה על הגבולות תגבר.

- כדי להפעיל את שרירי האצבעות, חשוב לייצב את שרש כף היד על המשטח. לשם כך - הניחו צמיד או שעון על היד הדומיננטית והזכירו לילדים 'להדביק' את הצמיד/השעון למשטח כל זמן הצביעה.

- בגיל זה, כבר אפשר לתווך ולהדגיש לילדים לפני התחלת הפעילות - לצבוע כל חלק בציור בצבע אחר, וכך נקבל דף צבעוני!

- רעיון נחמד לחיזוק המודעות לנושא הוא: משחק צביעה משותפת. קבוצת ילדים, מחליטים מראש מה כללי הצביעה. לדוגמה: סימון המסגרות בטוש טרם התחלת הצביעה, צביעה בתנועות קטנות בכל פעם וכו'. ואז, כל ילד בתורו צובע חלק מסוים מן הציור וכולם נותנים לו משוב האם צבע על פי ה'כללים' שנקבעו.

שימי לב!

- לילד שמתקשה (וגם למי שלא), מומלץ לצבוע בשכיבה על הבטן!
- במנח זה, האמה ושרש כף היד מיוצבים על גבי הרצפה ושרירי האצבעות פועלים ומתחזקים.

נקודה למחשבה:

כאשר הגנת מזהה קושי רב במיומנות הצביעה, במקביל לשימוש בכלים שניתנו לעייל, חשוב להפנות את הילד לאבחון בריפוי בעיסוק על מנת לאתר את מקור הקושי ולתת מענה מקצועי.

אקסטרה טיפ לגנות:

מיומנויות מילוי שטח אינן, באות לידי ביטוי בצביעה בלבד, כמו שמקובל לחשוב. מילוי השטח פשוטו כמשמעו - למלא שטח תחום!

האפשרויות למילוי השטח רבות ומגוונות: מריחת פלסטילינה, בר בצק, גואש, צבעי אצבעות, הדבקת מדבקות, קרפונים, גזרי נייר ועוד.

וככל שנרבה ונגוון את ההתנסויות של הילדים כך נסייע להם למלא שטח בדרך הקונבנציונלית - הלוא היא הצביעה!